

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

TÜRKİYE DEVRİMCİ KOMÜNİST PARTİSİ/HALKIN KURTULUŞU (TDKP/HK) ve TÜRKİYE DEVRİMCİ KOMÜNİST PARTİSİ/İNŞAA ÖRGÜTÜ (TDKP/İÖ)-ADANA

(Bu özet sadece iddianame üzerinden çıkarılmıştır)

1978, 1979, 1980 ve 1981 yıllarının farklı tarihlerinde Adana Emniyet Müdürlüğü görevlileri Adana'da başlatılan ve çevre illerde de devam eden operasyonlar neticesinde TÜRKİYE DEVRİMCİ KOMÜNİST PARTİSİ/HALKIN KURTULUŞU (TDKP/HK) ve TÜRKİYE DEVRİMCİ KOMÜNİST PARTİSİ/İNŞAA ÖRGÜTÜ (TDKP/İÖ) yöneticisi, üyesi olmak, örgüt propagandası yapmak, devlet başkanına yokluğunda hakaret etmek, örgüt üyesine yardım etmek, birkaç kişi ve silahlı olarak öğretimi engellemek, sahte nüfus cüzdanı kullanmak, görev sırasında Türk subayını öldürmeye tam kalkışmak, taammüden adam öldürmek, 6136 Sayılı Kanuna muhalefet ve 1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanununa muhalefet iddiaları ile çok sayıda kişiyi gözaltına aldı. Bu operasyonlarla birlikte ve devamında Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 186 kişi hakkında soruşturma başlattı.

1. Hakkında soruşturma açılanlardan 65 kişi gözaltına alındı; 89 kişi tutuklu, 7 kişi başka suçtan tutuklu ve 22 kişi de giyabi tutuklu olarak yargılandı (tutuklu ve tutuksuz olarak yargılanan 121 kişinin gözaltı bilgisi iddianamede bulunmuyor). Gözaltına alınan kişiler 1 gün ile 302 gün arasında değişen sürelerle gözaltında kaldı. İddianamede gözaltına alınan kişilerin sorgu ve ifade işlemleri için nereye götürüldüğü ve nerede gözaltında tutulduklarına dair doğrudan bir bilgi yer almamaktadır.

2. Hakkında soruşturma açılanların 24'ü kadın, 162'si ise erkekti. Yine yargılananların 3'ü on sekiz yaşından küçük (çocuk) idi ve çocuklardan 2'si gözaltına alındı, 1'i ise gözaltına alındıktan sonra tutuklandı (İddianamede 21 kişinin doğum tarihi belirtilmediği için bu kişilerden sadece 3'ünün çocuk olduğu tespit edilebildi).

4. Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay-İçel Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı 1981/309 Esas Numaralı ve 1982/163 Karar sayılı İddianame ile 23.03.1982 tarihinde Adana Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde yargılanmalarının yapılması için **38 kişi hakkında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) farklı maddelerinden cezalandırılmaları istemi ile DAVA AÇTI, 72 kişi hakkında ise KOVUŞTURMAYA YER OLMADIĞI kararı verdi.**

Askeri Savcılık Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı'nın gerekçesini; **41 kişi** için aynı olaylar için daha fazla cezayı gerektiren maddelerden dava açılmış olması, **27 kişi** için dosyada yeterli delil bulunmaması ve **4 kişi** için ise ölmüş olmaları, olarak gösterdi.

3. Askeri Savcılık İddianamede; **14 kişi hakkında** örgüt yöneticisi olmak suçundan (TCK M. 141/2), **11 kişi hakkında** örgüte üye olmak suçundan (TCK M. 141/5), **3 kişi hakkında** örgüte yardım ve yataklık etmek suçundan (TCK M. 169), **7 kişi hakkında** örgüt propagandası yapmak suçundan (TCK M.142/1), **1 kişi hakkında** Türklüğü aşağılamak suçundan (TCK M. 159/2), **1 kişi hakkında** örgüt gücünü kullanarak tehdit suçundan (TCK M.188/son), **2 kişi hakkında** sahte nüfus cüzdanı kullanmak suçundan (TCK M. 350), **3 kişi hakkında** cürüm işleyenleri saklamak ve cürüm delillerini yok etmek suçundan (TCK M. 296), **1 kişi hakkında** taammüden adam öldürmek suçundan (TCK M. 450/4), **1 kişi hakkında** kamu düzeni ve kamu güvenliği uyarınca verilen buyruğu dinlememek suçundan (TCK M. 526/1), **11 kişi hakkında** 6136 Sayılı Kanuna muhalefet etmek suçundan ve **1 kişi hakkında** ise 1402 Sayılı Kanuna muhalefet suçundan **CEZALANDIRMA talep etti.**

5. Askeri Savcılık aynı tarih ve sayılı karar ile **12 kişi hakkında** "işlenen suçların 6. Kolordu Sıkıyönetim Komutanlığı Adana-Kahramanmaraş-Gaziantep-Adıyaman-Hatay-İçel illeri bölgesi

BELLEK MÜZESİ

TARİHSEL ADALET İÇİN BELLEK MÜZESİ

dışında işlenen suçlar” olduğunu belirterek **YETKİSİZLİK KARARI** verdi ve bu kişiler hakkında doyanın suç yeri Askeri Savcılığa gönderilmesine karar verdi.

6. Askeri Savcılık aynı tarih ve sayılı karar ile **64 kişi hakkında TEFRİK** kararı verdi. Askeri Savcılık Tefrik Kararı'nın gerekçesini; **39 kişi için FİRAR, 22 kişi için GIYABİ TUTUKLU, 1 kişi için savunmasının alınamaması, 1 kişi için soruşturma emri sırasında tutuklu olarak gösterilmiş ve bulunamamış olması ve 1 kişi için de durumunun araştırılmasının devam ediyor olması** olarak gösterdi.

7. Askeri Savcılık kararında aynı zamanda; Türkiye Devrimci Komünist Partisi/İnşa Örgütü (TDKP/İÖ) adlı örgütü kurmak, yönetmek ve üye olmak suçlarından şüpheli olup hakkında yeterli delil bulunamayan, ifade için bulunamayan şüphelilerin sürekli aramaya alınmasına ve bu kişiler hakkındaki soruşturmanın Savcılığın 1982/189 Esas sayılı dosyadan yürütülmesine karar verdi.

Tarafımızdan yukarıda belirtilen rakamlar, kişi sayısına göre değil, her bir kişi hakkında talep edilen ceza maddelerine göre belirlenmiştir. Örneğin; bir kişi hakkında hem TCK M. 141/1'den hem de 6136 Sayılı Kanun'a muhalefetten ceza talep edilmişse her bir ceza olgusu ayrı ayrı ele alınmış ve farklı suçlara göre ceza talep edilen kişi sayısı tespit edilmiştir.

Dava Dosyaları Koleksiyonumuzda bulunan, incelemesi ve analizi yapılan yalnızca yukarıda sayısı verilen İddianamedir. Açılan davada ne karar verildiği, sonrasında bir üst mahkeme olan Askeri Yargıtay aşamasında ne olduğu, nasıl bir karar verildiği konusunda koleksiyonlarımızda belge, bilgi bulunmadığı için bilgi verilememektedir.